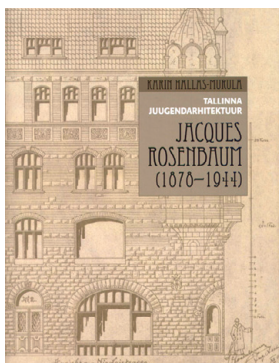

Jacques Rosenbaum oli Tallinna 20. sajandi alguse silmapaistvamaid arhitekte ja minu meelest on tal ka lihtsalt üks stiilsemaid nimesid.

“Tema ehitised – Draakoni galerii Pikk 18, Reichmanni maja Pikk 23/25, endine pangahoone Harju 9, Seewaldi haiglahoonete kompleks, Leppenbergi lõvipeadega üürimaja Roosikrantsi 15 jt moodustavad Tallinna hilishistoristsiliku ja juugendarhitektuuri kirkaima osa,” selgitatakse raamatus. Siin on publitseeritud ka teostamata jäänud projekte. Uurimus sisaldab andmeid ja dokumente seni teadmata olnud tegevuse kohta, sealhulgas elu lõpuperioodil 1930. aastate Saksamaal, mida Karin Hallas-Murula kogus Berliini arhiivides. Väärtuslik köide on sama uhke kui esitletav arhitekt ja tema majad ise. Sellest saab teada, kas Rosenbaumi hoo-

Tallinna juugendarhitektuur: Jacques Rosenbaum (1878–1944)

► Karin Hallas-Murula

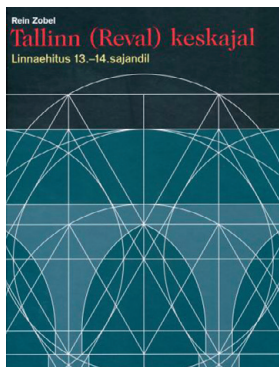
ned loodi lihtsalt värviliselt uhkeldavate tortidena või oli neil ka muu, mingi salajane tõukejõud taga. Nagu see lornjetiga klounilik mehebüst, mis tolle Pika tänava, praegu Vene saatkonnale kuuluva maja katusel üle tee jäävasse hoonesse piilub.

Eesti Kunstiakadeemia ühe teenekama ja legendaarsema arhitektuuriõppejõu koostatud teos käsitleb Eesti Vabariigi pealinnana funktsioneeriva Tallinna ehk Revali vanimat kujunemislugu.

See on kirjandus neile, kellele arhitektuuri ja Tallinna ajalugu ning linnade kujunemine tõeliselt huvitav pakub.

Lähemalt vaadeldakse linna vallutamist 1219 Taani kuninga Valdemar II poolt, Lyndanise linnuse, I ja II Taanilinnuse, Mõõgavendade linnuse ja Liivi ordu lossi kujunemist. Uuritakse kuningas Erik IV ja leskkuninganna Margrethe käsul rajatud linnakindlustusi, samuti nende edasist täiendamist kuningas Erik VII käsul.

Vaadeldakse ka kloostrite, kirikute ja muude ehitiste teket ning paiknemist linnas. Igapäevase ajavi-

Tallinn (Reval) keskajal. Linnaehitus 13.-14. sajandil

► Rein Zobel

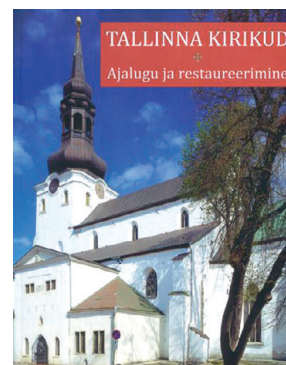
telektüüri kõrval tasub Facebookist ja Twitterist välja logida ning vahelduseks ka sellist tüüpi raamatutesse süvenemiseks aega võtta.

Siis on hiljem võimalik oma virtuaalseid sõpru eriti asjatundlike säutsudega ehmatada.

Kesklinnas jalutades hakkavad ikka silma peened kirikutornid, meenutades aegu, mil need piikidena enda otsa vaaga palvemeeskonda kogusid ning linna argises siluetis korda loovalt ja samas võimukalt üleolevalt taevasse, otse Jehoova habemesse osutasid. Praegu seostuvad need piigid pigem kilukarbi ja selle etiketiga.

Kui külastada sõpra, kes elab mõnes moodsas kõrghoones, hakkab veelligi rohkem kirikutorne silma paistma. Õigupoolest on Tallinnas enam kui pool sada hoonet, mil pühakoja funktsioon ja kus peetakse usutalitlust.

See raamat keskendub 24 riiklike kultuurimälestistena kaitse all olevale kirikule, mis paiknevad üle kogu Tallinna, mitte vaid turistidele kummardavas kesklinnas. Esindatud on kivi- ja puitkirikud, nii 14.-15. sajandil oma välisilme oman-

Tallinna kirikud. Ajalugu ja restaureerimine

► Tallinna Kultuuriväärtuste Amet

danud Tallinna vanalinna basiilikad kui ka 20. sajandi algul Tallinna äärelinnadesse püstitatud pühakojad, mille olemasolust ei tea paljud tallinlased isegi. Rääkimata sellest, et paljud neist majadest on viimastel aastatel korralikult restaureeritud.

Allan Murdmaa on Eesti arhitektuurielu suuri geeniusi ja talente, kelle virtuoossus ei ole materjali jõudnud eriti hulgalise hoonekogumi vahendusel, vaid hoopis arvukate monumentide, sisearhitektuuri ja õppejõutegevuse abil.

Kes võiks olla näiteks Tallinnas Maarjamäe memoriaali mastaapse, ent ometi lihtsa ning tundliku kompleksi autor? Ikka Allan Murdmaa.

Kes oli restoran Gloria ja Pegasuse kohviku kujunduse taga stiilsetel kuuekümnendatel? Jällegi Murdmaa. Ta oli mees, kes oskas elada, ent jäi 1990ndatest alates avalikkuse eest peitu, vaikselt oma asja ajama, kuni arhitekt Toivo Tammik tema loomingust vaimustatuna tal lõpuks nõobist kinni võttis ning mitme aasta jooksul esindusliku näituse, Arne Maasiku fotode ja seninäge-

Monumentaalne

► Allan Murdmaa

matute makettidega, kokku sai. Selleks ajaks valmis ka käesolev põhjalik monograafia, mille Murdmaa jõudis veel enda pilguga üle vaadata ning heaks kiita. Näituse avamise eel lahkus arhitekt aga siit ilmast – ikka sama suurejoonelisusega, millest räägivad tema lihtsad ja jõulised mälestusmärgid üle terve vabariigi.